

ЖАНА ГЕРГИНОВА
ПОСЛЕСЛОВ КЪМ „ЛУННА
РАЗХОДКА“

chitanka.info

Съкровеното желание на човека е да се добере до истината и да успее да я възпроизведе така, че тя да му помага в изразяване на чувствата и опита му, да му бъде източник на радост, да добави нов смисъл в живота му и да докосне с надежда останалите.

Това е изкуство в неговата най-висша форма. Тези мигове на просветление са онова, заради което продължавам да живея.

Майкъл Джаксън

Започвайки да пиша този послеслов, почти „в движение“ прочетох някъде, че преводачът трябва да владее не само един език, но и всичко, което стои зад този език, т.е. една цяла култура, един свят, едно цяло светоусещане... Винаги съм го знаела, но точно в този ден за сетен път се замислих... Едва ли притежавам всичко това, ала като преводач на тази книга аз имам едно предимство. „Познавах“ Майкъл Джаксън отдавна благодарение на дългогодишната си работа в Българското радио като музикален редактор в областта на популярната музика. „Служебно“ бях прослужала всичко, което е изпял, държала бях в ръцете си всички негови плочи... С една дума — много преди да ми бъде възложен преводът на книгата, бях станала вече свидетел на неговото развитие като професионален музикант. Тук е мястото да ви призная, че когато за първи път прелистих „Лунна разходка“, си помислих: „Едва ли си струва... имам толкова много други неща за четене“, но... ето че още след първите й страници пред мен се разкри един неочакван Майкъл Джаксън, който ме увлече с личността си. Оказа се, че не съм го познавала такъв: интелигентен, мил, чувствителен, прям, пламенен, с чувство за хумор, убедителен не толкова с логиката, колкото със силата на характера си и с цялостната си хармоничност — водовъртеж от идеи, екзалтираност, чувство за отговорност, състрадание към болните... С една дума — открих в него един музикант, който се интересува не само от музика. Увлечението ми по време на превода растеше, явно подклаждано от емоционалността

на книгата. Така и не разбрах как бях овладяна от вътрешния подтик на един артист да разкрие истинската си същност, доста изкривявана и преиначавана от журналисти и репортери във вестници и списания, по радио и телевизия. Затова и реших да напиша тези редове. Истинският образ на Майкъл Джаксън е твърде далеч от сензационния му портрет, рисуван в масмедииите.

Професионален изпълнител, а не самоук дилетант — това е той. Много са учителите му. В детството му са го учили на дикция, солфеж, пластика, как се борави с микрофон, какво би трябвало да бъде сценичното му държание, как трябва да се държи в ресторант или на пресконференция. Четейки тази книга, не може да не се замислите колко от тези основни знания за съжаление липсват на някои изпълнители.

Задочната ми среща с Майкъл Джаксън бе за мен истинско удоволствие (и това не е просто изисканата и изтъркана от употреба учтива фраза). Именно удоволствие от духовното общуване с този човек, чийто талант и огромен волеви заряд са наистина смайващи. Автобиографичната му книга го представя не само като певец, а и като ярка творческа личност, стремяща се да свърже песента с пластиката. Изненадах се, че го открих и като творец-разказвач. Нека да започнем от тук... Всеизвестно е, че за разлика от музиката в литературата няма деца-чудо. Нужно е много време, за да бъде осмислен житейският опит, за да разбере човек какво всъщност е преживял. И докато още от най-ранното си детство Майкъл Джаксън воюва за блестящата си кариера, то натрупаният опит и знания ще се излеят на белия лист едва 30 години след раждането му. Той добре е разбрал, че в изкуството — било то музика, литература, танц — не бива да бъдеш посредствен и банален. Автобиографичната му книга е написана сякаш на един дъх. С отвореното си сърце, което в добри или лоши дни винаги таи копнеж по възвишеното, увлекателният разказвач Майкъл Джаксън неусетно ни повежда в своя свят, изпълнен с въпроси и напрежение. Кара ни да почувствуваме какво е самота, какво дава и отнема популярността, какво представлява емоционалното изчерпване, което в една или в друга степен навестява всички артисти през различни етапи от живота им, често водещо до гибел на таланта, ако я няма волята.

От спомена за веселите безразсъдства и немирства по време на турнетата прозира тъгата на Майкъл Джаксън по липсващото му

безгрижно детство. Правдиво е представен и съвременният концертен живот, който със своята гигантомания води до крайно напрежение на чувствата. При Майкъл Джаксън всичко достига до пределната си интензивност.

Монолитен, упорит и горд характер — такъв го видях в тази книга. Почувствувах, че той е тласкан от неизчерпаемо интелектуално любопитство, от жажда за съвършенство, от строга техническа взискателност и преди всичко от неудовлетвореност. При него тя се проявява в самокритичност, която винаги е била качество, присъщо на творческата личност.

По време на работата си над превода попаднах на стар речник, който освен значението, обяснява и произхода на думите. За думата „виртуоз“ е написано: „Произход от латинската дума «виртус» (virtus) със значение «доблест».“ Замислих се каква е връзката на доблестта с едно безупречно музикално изпълнение? Може би доблестта в работата на музиканта се изразява в най-висок професионализъм, постигнат с всеотдаен доблестен труд. Възможно ли е да го наречем виртуоз? Защо не? Нима не е ясно за всички, които са слушали плочите му, или са го гледали в „Трилър“, „Лошият“, „Ловък престъпник“, „Лунен пътешественик“, че той се стреми да се доближи до хармонията и съвършенството, затворен в малката песенна форма, в малкия видеофилм, в краткия пирует — във всичко! Зад тази лекота и импровизационна свобода се крият години доблестен труд, в който Майкъл Джаксън изгражда интуиция и умение, способността да улавя красотата във всяко движение и звук, стреми се да не допуска грешки, недоизпипани и прибързани неща. Пословично е трудолюбието, с което преследва мечтите си. В тази книга именно то е отразено с поразителна последователност. Майкъл Джаксън е олимпийец по дух, който през целия си живот не престава по спартански да повдига летвата пред себе си. Най-добър за него не означава нищо, винаги можеш да бъдеш и по-добър. Той е олицетворение на жизненост, ентузиазъм, напориста енергия. Той е творец-мечтател, който вярва в чудодейната сила на изкуството, в неговата способност да лекува, да учи, да поправя света.

На 31-годишна възраст Майкъл Джаксън все още е по детски доверчив и надарен с онази духовна сила, която никой и с нищо не е в състояние да наруши и която се нарича талант. Тя го кара да рискува,

да овладява нови непознати неща, да бяга от обичайното, да поема болката, да се измъчва от несъвършенство, да жадува за полет.

С всяка нова страница от книгата на Майкъл Джаксън, откривах нежеланието му да се приспособява към канони, традиции, стандарти и се удивлявах от стремежа му да бяга от рутината. Запознавах се с невероятно силното му вътрешно „аз“, с гордия му независим характер, който не се спира пред никакви трудности. Разбрах, че той осъзнава ролята си на жив мит — факт, носещ само задължения, които доблестно и с чувство на отговорност изпълнява.

Всеизвестна е фразата „Човек живее толкова живота, колкото езика знае“, а Майкъл Джаксън познава езика на музиката, на танца, на словото, при това владее и онзи език, с който общуват помежду си децата. В нашия прагматичен век искрената неподправеност става все по-притегателна. Притежават я единствено децата. Всичко при тях е щедро на емоции, които винаги се оказват заразителни. Днес от възрастните хора като че ли единствено актьорите притежават нещо от максимализма на детето. Не са малко страниците от книгата, в които личи възхищението на Майкъл Джаксън от детската непосредственост и искреност. И той като децата вярва страстно с мил наивитет и очарователна непредубеденост във всичко, което прави. Казват, че все още не можел да избяга от света на Уолт Дисни. Казват го с упрек, а аз разбирам това твърдение и в преносен, и в буквален смисъл. Да съхраниш детската си чистота и искреност — това качество предизвиква у мен възхищение, а не упрек. Колкото до буквалния смисъл, може би са прави... Как иначе да си обясним факта, че в Калифорния в парка „Дисниленд“, където посетителите са предимно в детска и юношеска възраст, вече години наред се излъчва филмът „Капитан Ио“? Главната роля в него изпълнява Майкъл Джаксън. Едва ли силното внушение на филма, както предполага той, се дължи на системата „три измерения“ и редицата други технически новости, използвани при създаването му. Филмът „Капитан Ио“ е предназначен за децата, но е и стъпка напред към прогреса. Вероятно по детски чистата искреност на Майкъл Джаксън прави този филм много по-доходен от някои други реализации на двамата му създатели — Копола и Лукас.

Отдавна мисля над твърдението на Иля Еренбург: „В изкуството няма прогрес. Да се твърди, че съвременната скулптура стои по-високо

от скулптурата на Елада и Микена е безумие. Вълнуваме се повече от съвременното ни изкуство не защото то е по-съвършено, а защото сме органически свързани с него.“ Едва ли ще се съгласим напълно с Еренбург ние — свидетелите на бурно развиващите се изразни средства във всички съвременни изкуства. Те носят нови идеи, нови вдъхновения за изобразяването на прогреса около нас. Безспорно е обаче твърдението, че наистина се вълнуваме повече от съвременното ни изкуство, без винаги да мислим доколко то е съвършено. Не е ли естествено например всяко поколение да мечтае за такава музика, която да бъде само негова? Ето защо ми се струва, че днес ние — съвременниците на Майкъл Джаксън — бихме могли да говорим за него като за уникално явление, заслужаващо специално внимание. Можем например спокойно да защитим тезата „Майкъл Джаксън — продължител на делото на Фред Астер.“ Можем да се замислим какво е значението му за развитието на рок и фънк стила и какъв ще бъде приносът му в танца, във видеофилма и в свързването на всички тях в едно-единствено цяло.

Днес търсеците шокиращ израз журналисти го наричат „пластмасов идол“ — точно толкова несправедливо, колкото вчера същите наричаха Фред Астер „кабаретно мишле“. Това са личности, за които, убедена съм, ще се пише и в ХХІ век.

Едва ли някой ще отрече значението на Майкъл Джаксън за сценичното реализиране на малката песен, за обличането на музикалната фраза в пластична форма, за създаването на нови движения в съвременния танц и пантомима, за облагородяването на фънк стила и... още много подобни заслуги. Онези от вас, читатели на „Лунна разходка“, които се стремите към съвършенство в своите професии, сигурно ще откриете в този „пластмасов идол“ ваш приятел и съмишленик. Лично аз го открих като волева, търсеца личност, като човек взискателен повече към себе си, отколкото към другите. Затова го и обикнах и... престанах да се интересувам от пластичните му операции, да се питам докъде достигат интимните му връзки с другия пол и да се вълнувам от годишния му доход, макар че съм дълбоко убедена, че последният показател също би трябвало да доказва способностите на една личност.

Отрупаните с награди лавици в дома на Майкъл Джаксън не са го изкушили да почива и самодоволно да им се наслаждава. „Не е

възможно да постигнеш всичко до 30-годишната си възраст — казва той, — щом дотук си бил добър в нещо, би трябвало пак да се изкачваш нагоре, да вървиш напред.“ Не са малко събитията, станали в живота на Майкъл Джаксън след публикуването на „Лунна разходка“. Вероятно ще бъде интересно да спомена по хронологичен ред някои от тях...

Първото издание на книгата е през 1988 година. За няколко месеца тя става „световният бестселър“. Само в Англия е претърпяла досега три издания, при това отзивите за нея са отлични.

На 23.X.1988 г. Майкъл Джаксън посети дома, където през 1959 г. Бари Горди положи основите на грамофонната фирма „Мотаун“. Наред с думите, изразяващи уважение и признателност към човека, дал възможност за развитие на поколения талантлив чернокожки музиканти, Майкъл Джаксън направи дарение на музея „Мотаун“ в размер на 125 000 долара.

През месец декември 1988 г. едновременно в няколко кинотеатри в САЩ и Великобритания се състоя премиерата на филма „Лунен пътешественик“. Единадесет месеца по-късно същият беше включен в програмата на Световната кинопанорама в София.

В началото на 1989 г. Майкъл Джаксън беше удостоен с две от най-високите Британски награди за музика — европейският еквивалент на американските „Грами“. Между претендентите в раздела „Най-добър видеоклип“ бяха Майкъл Джаксън, Джордж Харисън, групите: „Бананарама“, „Крисчънс“, „Ует, ует, ует“... За „най-добър видеоклип“ на годината беше обявен „Ловък престъпник“ на Майкъл Джаксън. Същата вечер му беше връчена още една престижна награда — „Най-добър вокалист на годината“. И тук Майкъл Джаксън изпревари такива певци като Лутър Вандрос, Александър О’Нийл, Теренс Трент Д’Арби и Принс.

През лятото на 1989 г. в Амстердам бяха връчени наградите на победителите в класацията „Рок над Европа“. Четиримата победители са Стинг, Стиви Уондър, Жан-Мишел Жар и Майкъл Джаксън. Неговата награда беше формулирана така: „За «Лунен пътешественик» — най-добрия детски филм, и за цялата дейност на Майкъл Джаксън в областта на музикалния видеофилм, за оригиналното му творчество, за огромния му труд, великолепните хрумвания и блестящата му продуцентска дейност“. Тази награда беше гласувана от децата по

света, а група техни представители я връчиха на Майкъл Джаксън в дома му в Лос Анджелис.

В чест на 25-тата годишнина от създаването на състава „Джаксънс“ (1964 — 1989) през месец май 1989 г. излезе албумът „2300 ул. «Джаксън»“ с участието и на Майкъл Джаксън в едноименната песен и видеофилм.

В брой 43-ти на списание „Билборд“ от 28.X.1989 г. беше поместено съобщението, че на 27 януари 1990 г. в Бевърли Хилтън хотел ще бъдат връчени за седми път Американските награди за дейци във филмовото изкуство. (Пиша в бъдеще време, тъй като тези редове бяха предадени за печат през месец ноември 1989 г. — Б.а.) Удостоените с почетното отличие от общо 300 кандидатури са актьорите Елизабет Тейлър и Грегъри Пек — „за техните забележителни успехи в киното“, и Майкъл Джаксън — „за изключителната му кариера и за ненадминатите му постижения в областта на естрадното изкуство“. Той беше обявен и за „Изпълнител на десетилетието“. Водещи на вечерта бяха Ан и Кърк Дъглас. От края на 1989 г. до настоящия момент Майкъл Джаксън работи усилено върху новия си албум. Все още са неизвестни имената на инструменталистите, които ще го съпровождат. Знае се, че между поканените музиканти са и някои членове на групата „Гънс Енд Роузис“, което е индикация за търсене на нова, по-твърда звучност.

На 10.III.1990 г. президентът на грамофонната фирма „Епик“ — Дейв Глю и президентът на СИ БИ ЕС — Томи Мотола са връчили Специална награда на Майкъл Джаксън за продадени повече от 110 милиона плочи през 80-те години. Церемонията се е състояла в Бевърли Уилшайър хотел в Лос Анжелос.

Радостно е, че и в нашите книжарници ще се появи и книгата му „Лунна разходка“. Струва си тя да достигне до по-широк кръг от читатели, дори и до онези любители на голямата литература, които вероятно ще погледнат скептично на нея. Наред с изброените й достойнства, тя притежава и още едно, не по-маловажно — правдивото описание на шоубизнеса. Любопитно е да се види колко той е различен от онова, което ние си мислим за него. А що се отнася до превода — нека не ви занимавам с трудностите, породени от бурното развитие на английския език (особено в т.нар. артистичен рок-жаргон). Позволете ми да си послужи с едно шеговито изречение, което често се

цитира между преводачи: „Каква вечна загадка се тези преводи! Никой не е верен.“

Жана Гергинова

6.IX. 1990 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.